

No Neištates uz Augustdoru

Bijām bēguši no Ventspils uz Dancigu. Tad mammu un mūs četras meitenes aizsūtīja uz Rīgensalu. Tur piedzima māsa Ilga. Brālis Gunārs palika Latvijā aiz frontes pie mammas brāļa. Tā kā īstenībā mēs bijām veseli seši. No Libekas atceros tikai dzelzs sētu, kas iežogojā Vorwerkerštrāses kazarmes.

Neištātē pie Baltijas jūras arī dzīvojām kazarmēs. Vakaros pāri līcim varēja dzirdēt liēlgabalus dunam. Mamma teica : krievi šauj ! Mēs aiz šausmām palīdām zem segām. Citādi Neištātē bija laba dzīve. Mazie gāja latviešu bērnu dārzā, vecākā māsa Dzintra iestājās Guntiņās un viņai uzšuva zilus brunčus ar faltēm ! Guntiņām bija brīnšķīgas nodarbības. Naktīs tās gulēja ārā pie ugunsкура un mācījās zvaigžņu vārdus.

Arvien vairāk draudzeņu aizceļoja pāri jūrām, saulei līdz. Mēs palikām sētmalī... Latvieši izsīka kā rīta rasa. Slēdza latviešu skolu, bērndārzu, sākām draudzēties ar vācu bēgļu bērniem. Lielā māsa Rasma ar viņiem ierīkoja pa kluso bloka bēniņos leļļu teātri. Pirms tam, mēs sīkie drīkstējām novākt gadu simteņu biezu, biezu putekļa kārtu. Galvenā dekorācija bija sarkanā papīra ietīta spuldze un viss. Kur lielie bija tikuši pie tādas mantas ? Ietinamies brīnišķīgi mistiskā pasaulē. Sākām iet nometnes vācu skolā.

Lielā māsa Rasma mani aizveda uz citu pasauli, ārā no nometnes uz pilsētas bibliotēku, kas atradās līča otrajā pusē, pludmalē, ko no nometnes →

varēja tālumā saskatīt. Visapkārt skaistas vasarnīcas un vēl skaistāki dārzi. Arī bibliotēka bija iekārtota skaistā vasarnīcā. Un tā bija pilna skaistu grāmatu ! No septītā līdz desmitajam dzīves gadam biju izlasījusi visus bērnu literatūras klasiķus. Dzīvoju ar Robinsonu Krūziņu, ar Kapteiņa Granta bērniem, ar Pēdējo mohikāni 20 000 jūdzes zem jūras un apceļoju pasauli 80 dienās !

Un tad vienu dienu mamma saka, ka mums jāpārvācās uz tādu August-dorfu. Uz šitiem Jurgiem mums pat piešķīra smago armijas mašīnu. Kāda gan mantība mums bija pārvedama ?

Mammas mīlulis runcis Minka ? Dzīvojām astoņi vienā istabā, gulējām armijas divstāvu dzelzs gultās, tādas deva visur.

Dzelzs kantīnes ar drēbēm ? Tādu mums bija kaudzēm, jo amerikāņi sūtīja veselus raibi raibos drēbju kalnus.

Atceros savu mazliet pabiezo princeses kleitu, koši rozā ar ziliem pušķiem pie pogām. Reiz pat biju dabūjusi baltu kleit melnas laka kurpes, bet kad laimes sajūtā ar pirkstu biju zīmējusi mīkstā darvā starojošu sauli, mājās pārnākot dabūju pērienu kā lietu. Ā-kundze un D-kungs no komitejas mammu bija pierunājuši doties uz Augustdoru, jo tur esot latviešu skola un tādu mums dikti vajagot... Daudz vēlāk mēs piecas Bajāru māsas spriedām, ka arī skolai mūs dikti vajadzēja. Ar Pēteri un Maiju bijām jau septiņi. Šitāda daudz bērnu ģimene bija kas neparasts un varbūt mazliet prasts ? Jo kad smagā angļu armijas mašīna ar gaismiņu ielīgoja Augustdorfas baraku nometnē, šoferi aizsūtīja uz Poliju -uz poļu zonu. Izkāpām pie vienas vientuļas, sašķībušas barakas, bez durvīm. Minka kā bulta izšāvās no mašīnas un pazuda krūmos, kur kā vēlāk dabūjām zināt sākās angļu šaujamlauks.

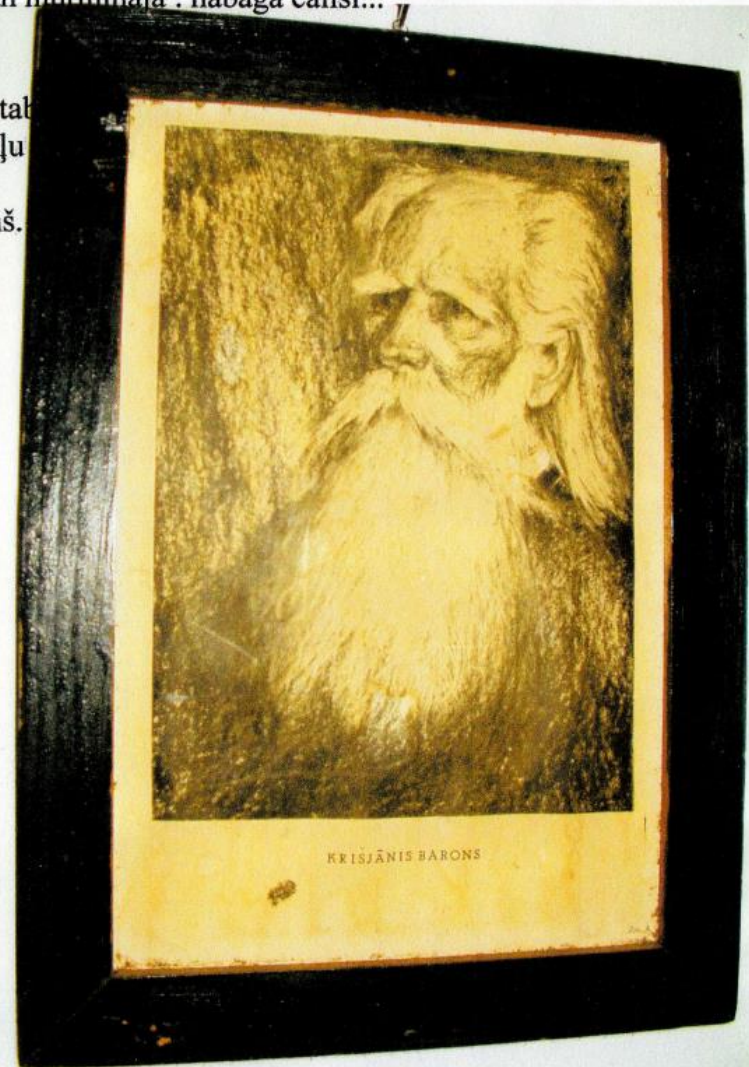
Angļi šauj !

Mums tukšajā barakā ierādīja divas istabas ar izbirušiem logiem un lielu gruzu kaudzi plāniņa vidū. Mamma neraudāja, bet saniknota pieprasīja, lai viņu tūlī aizved pie Hāznera kunga, lai viņš nākot skatīties, kur mums liekot dzīvot. Un viņš atnāca. Četrs no rīta ! Pats Hāzners ! Atceros tikai, ka viņš mums glaudīja galvas un murmināja : nabaga cālīši...

Tajā pašā dienā mums bijušajā nometnes latviešu bibliotēkā ierādīja divas istabas. Kad iegājām iekšā, mani pārņēma bijība. Grāmatu nebija, bet pie barakas dēļu sienām vēl karājās latviešu rakstnieku ģimenes tumšos koka rāmīšos. Man vēl šobaltdien ir divas no tām – Krišjānis Barons un Jānis Jaunsudrabiņš. Jutos kā iegājusi kādā svētnīcā, it kā man būtu piešķirta dižciltība ! Nekad vairs mūžā neesmu ko līdzīgu sajutusi ieejot kādā bibliotēkā. Varbūt topošajā Gaismas pilī laimības sajūta mani pārņems kā bērnībā ?

Daudzinātā latviešu skola, pamatskola un ģimnāzija bija maza, nožēlojama baraciņa, smaržīga priežu meža malā. Vēlāk skolas direktors Ansis Dreimanis rakstīja savā atmiņu grāmatā *Mana Dzīve*, 1980, ka 1949. gadā, kad skola pārcēlās no Grēvenes uz Augustdorfu : „*Pusbarakas telpas [...] bija kādreiz izdegušas, lāpītas un sienas netīras [...] Bet uz fasādes vēl vienmēr palika sarkans uzraksts krievu valodā : "Lai dzīvo uzvaras karogs Marksa, Engelsa, Leniņa, Staļina"*. Nometne acīmredzot bija bijusi kara gūstekņu vai pat koncentrācijas.

Tā 1954. gadā desmit gadu vecumā sāku iet Augustdorfas latviešu pamatskolas 4. klasē un skolu dikti iemīlēju. Pavisam Augustdorfas un Minsteres latviešu skolās pabiju deviņus gadus. Pēdējā dienā, skolu atstājot, raudāju.

